

LETRA

HELSINGIN FLAMENCOYHDISTYKSEN JÄSENLEHTI

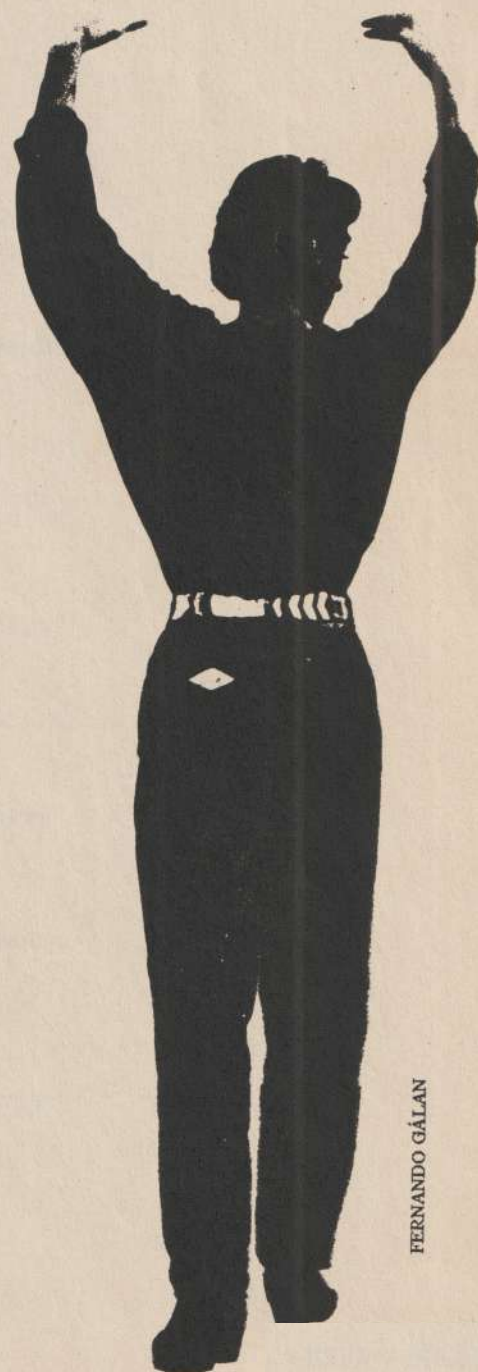
KEVÄÄN ja KESÄN
FLAMENCOKURSSIT

2/1995

*jereziläisten
vierailu*

Antonio Canales
Kuopioon!

Flamencosuutari
GALLARDO



FERNANDO GÁLÁN

LETRA

Helsingin Flamencoyhdistys ry:n jäsenlehti

päätoimittaja

KATJA LINDROOS

Torkkelinkuja 8 A 21, 00500 Helsinki, puh. 761 476

tämän numeron avustajat

ERIKA ALAJÄRVI, ESA HÄMÄLÄINEN, KAARI MARTIN, ANNA NIINIMÄKI, REIMA NIKKINEN,
AMI PYYKÖNEN, MARIANNA STRÄHLMANN, MILENA URMAS

seuraava numero ilmestyy syyskuussa

HELSINGIN FLAMENCOYHDISTYS RY - *PEÑA FLAMENCA DE HELSINKI*

perustettu vuonna 1993

Hallitus

vuonna 1995

puheenjohtaja

ANNA NIINIMÄKI

Pohjoisranta 14 B, 00170 Helsinki, puh. 135 6564

1. varapuheenjohtaja, sihteeri

AMI PYYKÖNEN

Hämeentie 23 A 20, 00500 Helsinki, puh. 750 937

vastuualue: jäsenrekisteri, tarvikkeiden myynti

2. varapuheenjohtaja, taloudenhoitaja

PETTERI SAARINEN

Oksasenkatu 4 B A 9, 00100 Helsinki, puh. 491 099

vastuualue: huhtikuun kurssit

MARIANNA STRÄHLMANN

Pengerkatu 1 C 65, 00530 Helsinki, puh. 767 970

REIMA NIKKINEN

Pieni Roobertinkatu 4-6 K 57, 00130 Helsinki, puh. 633 732

ERIKA ALAJÄRVI

Saariniemenkatu 6 A 2, 00530 Helsinki, puh. ?

vastuualue: helmikuun kurssit

KAARI MARTIN

Luutnantintie 1 D 43, 00410 Helsinki, puh. 616 8304

vastuualue: elokuun flamencoviikko

varajäsen

NIINA NYGÅRD

Hauhontie 4 B 11, 00550 Helsinki, puh. 712 470

vastuualue: huhtikuun kurssit

¡HOLA!

SUOLAISTA JA MAKEAA!

Aurinko räköttää taivaalla, mutustelen marjapiirakkaa ja ihmettelen ruokajuttuja. Muistan viime kesänä hiostavassa Madridissa syöneeni pussillisen rasvaisia, suolaisia perunalastuja lähes päivittäin, kun Suomessa niitä tulee syötävä ehkä kerran neljännesvuodessa. Lämpimässä ilmanalassa ihmisen keho huutaa suolojen täydennystä kaiken hikoilun lomassa. Mutta mitä olikaan keho vailla, kun jereziläiset vieraamme yltyivät herkuttelemaan omaksikin hämmästyksekseen suklaata päivittäin. Fazerin sinistä, punaista, sinistä, keltaista, sinistä, ruskeaa ja violettiä katosi **Fernandon, Rubínin ja Miguelin** vatsoihin Suomentvierailun aikana suorastaan kilokaupalla. Ainakin siinä määrin, että hampaisiin ja mahaan kuulemma koski ja vierailun loppupuolella ilmeinen suklaan kyllästymispiste oli saavutettu.

Aurinkoista kevättä ja kesää!!

Erika

Erika Alajärvi

Terveisiä Helsingin Flamenco ry:n hallitukselta!

Suunnittelemme seuraavia tapahtumia syksyksi:

* Elokuun flamencoviikko:

- esityksiä! päävieraksi on kutsuttu **Mario Cortés**

Adonay-ryhmänsä kanssa

- kitara-workshop, opettajana **Mario Cortés**

- seminaari ja paneelikeskustelu

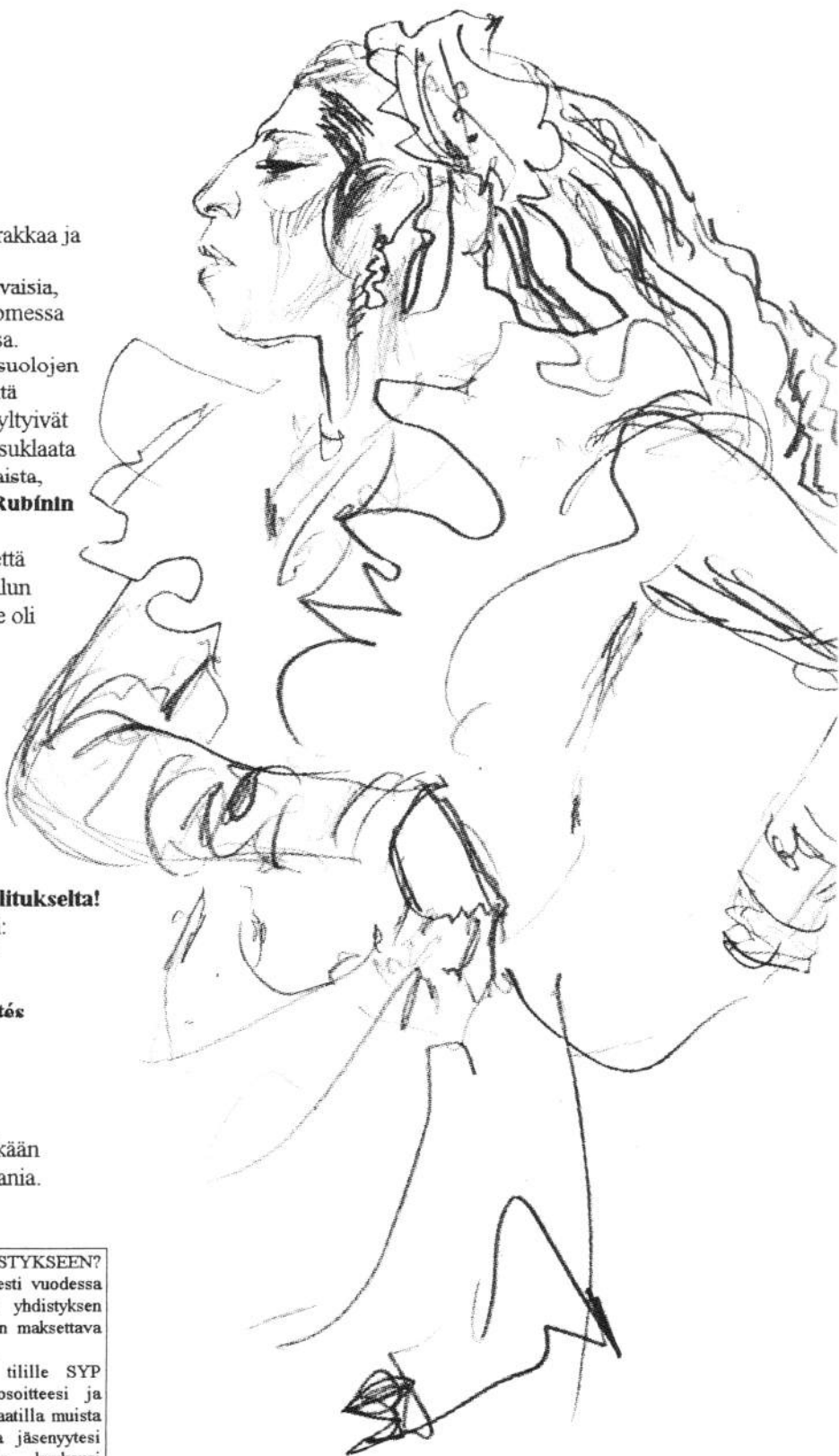
* **Huom!** Syksyllä ei tanssikursseja!

* **Vicente Amigon vierailua** kaavaillaan niinikään syksyksi. Parhaillaan etsimme yhteistyökumppania.

Haluaako tutuksi liittyä HELSINGIN FLAMENCOYHDISTYKSEEN? Yhdistyksen jäsen (= jäsenmaksunsa maksanut) saa kolmesti vuodessa ilmestyvän Letran ja 20-50% alennuksen kaikista yhdistyksen järjestämistä tapahtumista. Vuosimaksu on 70 mk, kerran maksettava liittymismaksu 50 mk.

Jäseneksi liittyminen: Maksa 120 mk yhdistyksen tilille SYP Hakaniemi 206518-21707. Kirjoita kuittiin nimesi, osoitteesi ja kotipaikkasi (jos muu kuin osoitteesi). Maksaessasi automaattilla muista kirjoittaa osoitteesi tiedotuksia-kohtaan. Voit varmistaa jäsenyytesi soittamalla taloudenhoitaja Petteri Saariselle noin kuukausi maksutapahtuman jälkeen.

flamenco.ö.ö.



KEVÄT-KESÄ 1995

TANSSI- JA KITARAKURSSEJA!

Päästäisen kurssit Aleksanterin teatterissa

opettajat: **Andrés Marín**, tanssi

Claudio Bohorquez, kitara

Alvaro Aguilar, laulu

ks. juttu tässä lehdessä

Manoleten tanssikurssit Berliinissä 7.-13.6., eri tasoja
tied. Sabina Haacke, puh. 030-214 2542, fax. 030-214 1688

Kuopio Tanssil ja Soi -festivaalin flamencokurssit
opettajina **Carmen Cortés**, tanssi ja **Gerardo Núñez**, kitara,
sekä toivottavasti myös **Miguel Soto "El Londrito"**, laulu
ks. juttu tässä lehdessä

Carmen Cortésin ja Gerardo Núñezin kurssit 17.-23.7.
Sanlúcarissa, lisätietoja yhdistyksestä ja ART-DANZA, S.L.
Apartado de Correos 75, Sanlúcar de Barrameda (Cádiz)

Córdoban tanssi- ja kitarakurssit festivaalilla 30.6.-16.7.
tanssi: **Blanca del Rey** 1.-6.7., **Mario Maya** 7.-11.7.
kitara: **Felipe Maya** 1.-3.7., **Pepe Romero** 2.-6.7.,
Manolo Sanlúcar 3.-9.7., **Rafael Riqueni** 10.-14.7.
lisätietoja antaa Kaari Martin, puh. 616 8304 (työ)

Kitara-workshop Helsingissä elokuun flamencoviikolla
opettajana **Mario Cortés** (ei ihan vielä varmistunut)

ESITYKSIÄ!

Tablao Flamenco ravintola Andaluciassa, Töölöntorinkatu 2
esityksiä joka lauantai!

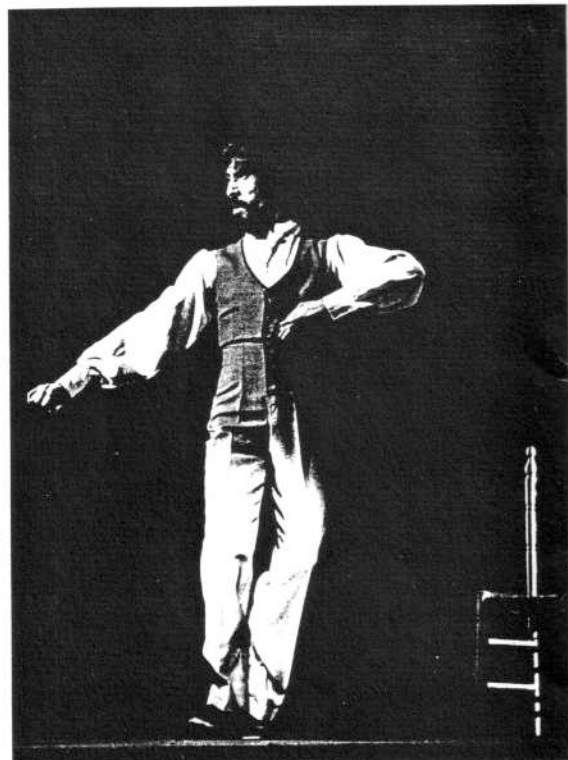
Laulaja **Alvaro Aguilar** ja kitaristi **Claudio Bohorquez**
la 15.4. n. klo 21, ravintola Andaluciassa
liput 35 mk (sis. tapas-annoksen)
Esitys on laulu- ja soittopainotteinen vaikka tanssiakin on.
Ilta sopii hyvin myös kurssilaisten yhteiseksi illanvietoksi.

¡Ay flamenco! -esitys ti 25.4. klo 19.30 Savoy-teatterissa
liput 80/70 mk - ennakko: Lippupalvelu
(halvempi hinta: lapset, opisk., eläkel. ja yhdistyksen jäsenet
- huom. jäsenkortti, jossa uusi vihreä tarra, on esitettävä!)

* **Alvaro Aguilar** - laulu

* **Claudio Bohorquez** - kitara

* **Andrés Marín**, **Anna Blanca** ja **Maria Kause** - tanssi



MANOLETE

ANNA BLANCA



¡Ay Flamenco! - muut esitykset:

20.4. klo 19 Oulu, Pohjankartano

22.4. klo 16, Tampere, Tampere-talon pieni sali

23.4. klo 18, Helsinki, Malmitalo, liput 40/30 mk (ei jäsenalennusta) ennakko: LP ja Malmitalo

Carmen Cortés & Gerardo Núñez pe 30.6. klo 21 Tanssin juhlaa -gaalassa Kuopiossa, ennakko puh. 971-182 400

Antonio Canales ryhmineen la 1. ja su 2.7. Kuopiossa, ks. ed.

Kastanjettivirtuoosi **José de Udaeta** ryhmineen ti 4.7. klo 18 Kuopiossa

Flamencofestivaalit tänä kesänä:

* Córdoba kitarafestivaali 30.6.-16.7.

* Granadan musiikki- ja tanssifestivaali kesä-heinäkuun vaihteessa

MARIO CORTÉS & ADONAY



Elokuun flamencoviikon ohjelma on työn alla. Kitaristi **Mario Cortés Adonay**-ryhmänsä kanssa on tulossa konsertoimaan - yhdistys neuvottelee esiintyjien kanssa parhaillaan. Mario Cortés ryhmineen on esiintynyt menestyksellisesti Madridissa ja yleisön joukossa on ollut useammankin kerran mm. Paco de Lucía. Ryhmän lähitulevaisuuteen kuuluvat isot kiertueet mm. Hollantiin, Italiaan ja Saksaan sekä toivon mukaan myös Suomeen!

TAPAHTUMIA!

Jerezin feria on toukokuussa

Espanjan tanssin perinteet -seminaari 1.-2.7. Kuopiossa

Elokuun flamencoviikon yhteyteen suunnitteilla seminaari ja paneelikeskustelu

C A L E N D A R I O



LORENA GOMEZ

noticias de MADRID y HELSINKI

Pasión gitana

Tammikuun alussa Madridin Amor de Dios -flamencostudioilla kävi kova kuhina. Nuori flamencon supertähti **Joaquín Cortés** haki uuteen produktioonsa tanssijoita. Koe-esiintymisten perusteella valittiin 16 nuorta tanssijatarta (yksi heistä viereisessä kuvassa). Esityksen nimi on *Pasión gitana*, mustalaisintohimoa, ja se on omistettu Cortésin edesmenneelle isoisälle. Esitys on tutkimusmatka Cortésin omille juurille, mustalaisuuteen. "Flamencossa mustalaisia ympäröi aivan erityinen aura", hän sanoo, "inemme sen itseemme syntymästä lähtien." Vahvasta mustalaispohjasta huolimatta *Pasión gitana* on kulttuurisesti hyvin avoin teos: mukana on Joaquín Cortésin ja **Manuela Vargasin** esittämä tanssi Miles Davisin säestämään musiikkiin, lisäksi Cortés tanssii balettitanssija **Marco Berrielin** kanssa.

¡Felicidades Timo Lozano!

*Bulerías*peto Timo Lozano, joka vieraili maassamme toissa vuonna, on kunnostautunut viime aikoina paitsi tanssijana myös elokuvakäsikirjoittajana. Elokuva *Alma gitana* on humoristinen mustalaistytön ja espanjalaisen playboyn välillä. Paljon seksiä ja flamencoä sisältävä tarina sijoittuu Madridin Lavapiés-kortteleihin, keskelle kulttuurien sekamelskaa. Elokuva on herättänyt jo positiivista huomiota, mm *Cambio16* -lehti kirjoitti innostuneen jutun. Mukana ovat myös **Barbería del Sur**- ja **Ketama**-yhtyeen nuoret flamencot.

¡Bienvenida Maria!

Espanjassa 80-luvulta lähtien elänyt suomalainen bailaora **Maria Kause** on palannut iloksemme Suomeen. Hän aikoo asettua Poriin ja omistautua kokonaan flamencon tekemiselle ja opettamiselle. Helsingissä häntä näkee *¡Ay Flamenco!* -esityksessä huhtikuussa. Toivottavasti saamme hänet tänne jatkossakin esiintymään ja opettamaan.

Tablao Flamenco ravintola Andaluciassa

on aloittanut toimintansa tänä talvena. Joka lauantai yhdistyksemme järjestää paikan päälle flamencoesityksen, jonka jälkeen illanvietto voi jatkua yleisellä sevillanas-hulinalla. Esitykset ovat n. klo 21 ja 22. Tulkaa mukaan ja tuokaa ystävännekin!



*Espanjalainen
ravintola*



ANDALUCIA
Töölöntorinkatu 2, Helsinki, p. 90-441326

HELSINGIN FLAMENCOYHDISTYKSEN PÄÄSIÄISKURSSIT



ANDRÉS MARÍN

Flamencon voimaa!

Helsingin Flamenco ry:n pääsiäiskursseja tulevat pitämään tanssija Andrés Marín Sevillasta ja kitaristi Claudio Bohorquez sekä laulaja Alvaro Aguilar Jerezistä. Andrésin kurssi on samalla viimeinen yhdistyksen järjestämä tanssikurssi tänä vuonna. Tervetuloa viettämään pääsiäistä flamencon merkeissä!

Andrés Marín on nuori tanssija ja koreografi Sevillasta. Hänen tanssissaan yhdistyvät flamencon syvä tunne, moderni ja vahva liikekieli sekä ainutlaatuinen rytmillinen vapaus. Hän on todellinen flamenco ja syvälinen taiteilija. Opetuksessaan hän kiinnittää huomiota ennenkaikkea rytmiseen puhtauteen, musiikin tuntemiseen ja flamencoilmaisuun. Hänen tunteillaan on mahdollista kokea flamencosta jotain olennaista.

Andrés Marín on täysin itseoppinut tanssija - hän ei elämänsä aikana ole ollut yhdelläkään tunnilla. Lapsena hän kiersi esiintymässä tanssija-isänsä ja laulaja-äitinsä kanssa. Myöhemmin hän on luonut oman persoonallisen tyylinsä. Monipuolisena taiteilijana hän myös laulaa ja luo usein musiikin rytmeihinsä. Andrés Marín opettaa Sevillassa omassa studiossaan ja vieraillee lisäksi esiintymässä ja opettamassa Euroopassa ja Japanissa.

Claudio Bohorquez on nuori kitaristi-säveltäjä Jerez de la Fronterasta. Jerezin flamencoperinteeseen pohjaten hän on kehittänyt itseään muusikkona mm. Manolo Sanlúcarin johdolla. Hän on opiskellut musiikkia ja soittaa myös viulua. Hänen soitossaan on kuultavissa moderneja jazzvaikutteita. Viimeisen vuoden aikana Claudio Bohorquez on esiintynyt Espanjan lisäksi mm. Hollannissa, Kreikassa ja Japanissa.

Andrés Marín ja Claudio Bohorquez ovat työskennelleet yhdessä pari vuotta ja tuoneet flamencoilmaisuuksiin uusia muotoja niin tanssin, soiton kuin rytmiikankin alalla. Amsterdamin percussio-festivaalilla lokakuussa 1994 heidän rytminen ja musiikillinen yhteistyönsä herätti suurta huomiota.

Alvaro Aguilar on laulaja Jerez de la Fronterasta. Hän esiintyy Andalusian festivaaleilla, Madridissa ja ulkomailla, ja on varsin kokenut laulaja nimenomaan tanssille. Hän on kasvanut flamencoön, ja laulanut koko ikänsä - viimeiset parikymmentä vuotta ammattimaisesti. Alvaro Aguilar ei ole vain tulkitsija vaan hän myös tekee itse lauluja, erityisesti niiden letroja. Laulajana hän kehittää itseään jatkuvasti perehtymällä harvinaisempiin lajeihin. Hän valmistaa myös näyttämöllisiä flamencoteoksia, hän on mm. kirjoittanut ja esittänyt ryhmineen teoksen *La Petenera*.

TANSSIKURSSIT 13.-17.4.

Opettaja: Andrés Marín

Säestäjä: Claudio Bohorquez

Paikka: Aleksanterin teatteri, (vanha ooppera) maalaamo-sali

- huom! pukuhuoneena on käytettävä salia

Hinta: 500 mk (jäsenet), 600 mk(muut)

KESKITASO

TO klo 18.50-20.50

PE-MA klo 16.50-18.50

EDISTYNEET

TO klo 16.10-18.10

PE-MA klo 14.10-16.10



KITARAKURSSI 14.-16.4.

Opettaja: Claudio Bohorquez

Paikka: Aleksanterin teatteri, iso laulusali

Hinta: 300 mk (jäsenet), 360 mk (muut)

PE-SU klo 15.30-17.30

myös yksityistunteja



LAULUKURSSI 14.-16.4.

Opettaja: Alvaro Aguilar

Paikka: Aleksanterin teatteri, iso laulusali/ Baila Baila (?)

Hinta: 300 mk (jäsenet), 360 mk (muut)

PE-SU klo 11.30-13.30 (? - kysy paikka ja aika ilmoittautuessasi!)

myös yksityistunteja



LISÄTIEDOT JA ILMOITTAUTUMISET: Niina Nygård puh. 712 470, Anna Niinimäki puh. 135 6564

Flamencoviikko Kuopiossa!

KUOPIO TANSSII JA SOI 27.6.-3.7.

Tänä vuonna Kuopio tanssii ja soi -festivaalin teemana on Espanja: flamenco ja espanjalainen tanssi. Siis sinne!

Viime kesänä hikoilimme Tampereen helteissä ja **Carmen Cortésin** ja **Gerardo Núñezin** flamenco-tunneilla. Tänä vuonna otetaan suunnaksi Kuopio. Meillä on loistava tilaisuus saada taas huippuopetusta flamencon tunnetuimpien taitelijoiden tunneilla: Flamencotanssin ehdottomiin tähtiin kuuluva Carmen Cortés tulee viime kesän tapaan opettamaan tanssia kahdella tasolla, säestäjänä on viime kesältä tuttu **Mario Cortés**. **Anna Niinimäki** opettaa flamencotanssin alkeita, myös 1½ tuntia päivässä. Ja jottei Kuopio vain tanssisi vaan myös soisi, on espanjalaisen teeman innostamina päätetty kutsua myös Gerardo Núñez pitämään kitarakurssia. Kurssin osallistujat jaetaan sopivankokoisiin ja -tasoihin ryhmiin paikan päällä.

Paitsi tanssi- ja kitarakursseja Kuopio tarjoaa myös monipuolisesti esityksiä. Tähtien gaalassa esiintyvät Carmen Cortés ja Gerardo Núñez. Yksi festivaalin päävieraista on **Ballet Flamenco Antonio Canales**. Ryhmä esittää teokset *Torero* ja *Flamenco puro*. *Torero* on saanut ylistävän vastaanoton kaikkialla maailmassa ja vihdoin näemme sen myös täällä Suomessa. Festivaalille tulee myös kastanjettivirtuoosi **José de Udaeta**, joka ryhmineen esittää *clásico españolía* ja *escuela boleraa* (eli klassista espanjalaista tanssia). Älkää unohtako myöskään Compañía Nacional de Danzaa, joka tarjoaa toisen näkökulman espanjalaiseen tanssiin. Festivaalin yhteydessä järjestetään myös viikonloppuseminaari espanjalaisesta tanssista ja musiikista.

Kuopiossa toimii viikon aikana myös festivaaliclubeja: suomalaista flamencoä kannattaa mennä katsomaan keskiviikko- ja torstai-iltoina ravintola Arctiaan. Esiintyjiä tulee Helsingistä, Tampereelta ja Oulusta. Lisäksi Helsingin Flamenco ry on esillä konsertti-keskuksessa: myynissä on maanmainioita t-paitojamme ja toivottavasti myös musiikkia. Nähdään Kuopiossa!



CARMEN CORTÉS



GERARDO NÚÑEZ

KURSSITIEDOT

Tanssikurssit 27.6.-3.7.

Alkeet

opettaja **Anna Niinimäki**, säestäjä **Petteri Saarinen**
 hinta 580 mk - 1½ tuntia päivässä

Perus- ja keskitaso

(lienee jo täynnä! yrittäkää kuitenkin)

opettaja **Carmen Cortés**, säestäjä **Mario Cortés**
 hinta 900 mk - 1½ tuntia päivässä

Jatkotaso ja edistyneet

opettaja **Carmen Cortés**, säestäjä **Mario Cortés**
 hinta 900 mk - 1½ tuntia päivässä

Kitarakurssi 27.6.-3.7.

opettaja **Gerardo Núñez**
 hinta 1 000 mk - 3 tuntia päivässä

ESITYKSET

Tähtien gaala pe 30.6. klo 21 (200/120 mk)

mm. **Carmen Cortés & Gerardo Núñez**

Ballet Flamenco Antonio Canales

la 1.7. klo 21 ja su 2.7. klo 18.30 (160/100 mk)

José de Udaeta ti 4.7. klo 18 (140/90 mk)

Compañía Nacional de Danza

pe 30.6. ja la 1.7. klo 18.30 (160/100 mk)

TIEDUSTELUT JA VARAUKSET

puh. 971-2821 541, fax. 971-2611 990

Kuopioon pääsee helposti Helsingistä: matka taittuu nopeasti niin lentäen (festivaalivieraat voivat saada alennuksia) kuin junallakin. Suunnitelmissa on erityinen festivaalijuna lauantain konsertteihin. Jos haluat tähän flamencojunaan, niin soita Kaari Martinille (616 8304) tai Ami Pyyköselälle (750 937). *Kuopio-jutun kokosi Ami.*

The collage features several newspaper clippings related to flamenco and Antonio Canales. The central image is a black and white photograph of Antonio Canales, a flamenco dancer, in a dynamic pose, wearing a traditional flamenco costume with a ruffled shirt and a dark jacket. The clippings around him include:

- Top left:** A clipping from 'PALM' dated 'EL PAÍS, martes 21 de diciembre de 1993' with the headline 'FLAMENCO - ANTONIO' and 'Torero'.
- Top right:** A clipping from 'spettacoli' dated 'giovedì 24 febbraio' with the headline 'vino di Gades' and 'dor'.
- Bottom left:** A clipping from 'CRITICA DE DANZA' with the headline 'Rito y 'tauromagia'' and 'Torero' y 'Badajondo'.
- Bottom right:** A clipping from 'vince la corrida' dated 'MARIO PASI' with the headline 'Canales non si concede a virtuosismi speciali, ma...'.

Antonio Canales, *torero*

Antonio Canalesin flamencoteos *Torero* on flamencodraama, joka pyrkii yhdistämään sukulaislajit härkätaistelun ja flamencon. *Torero* tuo näyttämölle matadorin tuntemukset: intohimon, eleganssin ja pelon ennen härkätaistelua ja sen aikana; seremonian jossa yhdistyvät jalous, taide, veri ja arccna.

Anna Niinimäki

DOMING

Al fin pudo la compañía de Antonio Canales representar de principio a fin su homenaje a Carmen Amaya, que tenía ya todas las trabas de ir a terminar engrosando el índice de obras malditas. Esta vez no cayó ningún rayo. Solo hubo que lamentar que, en los últimos minutos del número, se enfase el equipo de sonido, lo que fue solucionado con el ejemplar echar el resto de las instrucciones. No cayó rayo, desde que las obras, pues, de fue.

el espléndido hacer del cuadro de instru-
listas, que forman un conjunto excep-
cional del que bien puede cualquier gran ba-
lletista sentirse orgulloso de llevar detrás: «Ni-
tupé». Ramón Giménez, «El Perin» y Ju-
cente Cortés, a la guitarra: T. Carrasco, «Luz»
Maya y J. S. hermanas del violín
el cajón
veces h
uipo» ta



ese bailar a la usanza en un momento maduro, que vivimos en el Centro Cultural de la Terraza. Porque ver, ver, sólo se le vio a él y yo. Me oyo al rescatar grupo musical, en el regado a la actualidad musical, en el flamenco a la actualidad arabeante. Las, formado por las raíces pro- putas, violín, percusión y guitarras, y teñido a ver y oír con deleite, con ver, como así fue.

Le flamenco selon Canale

[illegible]

El flamenco actual tiene un atractivo exponente en el bailarín Antonio Caneles, quien ya desde muy joven destacó «sado curiano y respaldado por la victoria sacpida de la «tormenta» de los hoy día «estrellar».

Alrededor de él, cantadores, músicos y bailarines prodigiosos se agolpan, produciendo una atmósfera de emoción y pasión que es difícil de olvidar. El flamenco es un arte que se transmite de generación en generación, y Antonio Caneles es uno de los mejores exponentes de esta tradición.

El flamenco es un arte que se transmite de generación en generación, y Antonio Caneles es uno de los mejores exponentes de esta tradición.

¡Maravilloso Canales!

POR PILAR LLORENS
 PASTORA MARTOS.

jereziläisten vierailu 18.-26.2.



RUBÍN DE LA ANA



Makeaa mahan täydeltä !

Pidetyt flamenco-opettajat Jerezistä, tanssija Fernando Gálan ja kitaristi Salvador "Rubín" Vega olivat toisen kerran vieraanamme helmikuussa. Eivätkä pettäneet tälläkään kertaa: tunnit olivat mainioita ja esitykset saivat suorastaan raivokkaan innostuneen vastaanoton. Mukanaan he toivat ystävänsä Miguel Soto "El Londriton", josta voi täydellä syyllä povata uutta tähteä flamencotaivaalle. Saimme ainutlaatuisen tilaisuuden kuulla liveinä tätä Carmen Cortésin ja Gerardo Núñezinkin kanssa esiintynyttä 19-vuotiasta laulajaa. Hänet tapaamme kenties uudestaan jo ensi kesänä.

Salvador "Rubín" Vega saapui perjantaina 17.2. suoraan Berliinistä, jossa hän työskentelee tällä hetkellä. Hiukan Rubinin jälkeen saapui **Fernando Gálan**. Vain muutamaa hassua tuntia myöhemmin he esiintyivät alkuvuodesta maassamme opettaneen **Stephanie Suissan**

kanssa ravintola Andalucian avajaisissa. Vaikka Rubín, Fernando ja Stephanie tapasivat toisensa ensimmäistä kertaa noin kaksi tuntia ennen esitystä, he ottivat yleisönsä eikä illasta selvitty ilman kahta encorea.

Seuraavana päivänä alkoivat kitara- ja tanssikurssit. Tällä kertaa tanssikurssin keskitaso oli edistyneitä suositumpi, mutta missä olivat kitaristit? Kitarakurssi oli lähes yksityisopetusta. Erittäin antoisa kuulemma. Molemmilla tanssikurssin tasoilla tehtiin *guajirasta*, joka päättyikin yllättäen nelijakoiseen *colombianaan*. Jotta homma ei olisi ollut liian helppoa, koreografia opeteltiin tanssimaan viuhkan kanssa.

Maanantaina kolmas jereziläinen vieraamme **Miguel Soto "El Londrito"** lensi Madridista Helsinkiin. Tämä oli hänelle ensimmäinen vierailu maahamme. Heti tultuaan Miguel kertoi olevansa halukas myös opettamaan flamencolaulua. Niinpä pistimme kiireesti sanan kiertämään ja onnistuimme järjestämään kuuden tunnin mittaisen laulukurssin. Innokkaita laulajia tuli kurssille runsaasti huolimatta lyhyestä järjestelyajasta. Laulukursseja kannattaa varmasti jatkossakin järjestää muiden kurssien ohessa. Laukuoppilaat tutustuivat *alegriakseen*, *tientokseen* ja *buleriakseen* muutaman letran verran.

Tiistaiamuna suomalaiset heräsivät jereziläisbuleriakseen MTV 3:n Huomenta Suomi -ohjelman myötä. Tosi flamencoilta sujuu *bulerias* vaikka kahdeksalta aamulla - se nähtiin. Seuraavan päivän iltana vieraamme ja Stephanie esiintyivät täpötäydessä Crêperie La Chansonissa. Torstai-iltana Miguel lauloi Rubinin säestämänä Andaluciassa, ja lauantaina Jumo Jazz Club oli revetä ihmispaljoudesta. Valitettavasti kaikki halukkaat eivät edes mahtuneet sisälle Jumoon. Stephanien tanssima *tientos* oli häkellyttävä yhdistelmä voimaa ja pehmeyttä. Fernandon *soleá por buleriaksesta* viime kesän kurssilaiset tunnistivat erään erittäin kauniiseen kitarafalsetaan tehdyn koputuspatkän. Tempo ja jatko olikin sitten jotain muuta kuin kesällä. Fernando tanssi koko sydämellään ja sai yleisön riehaantumaan loputtomiin suosionosoituksiin. Mieleen jäi myös erityisesti Miguelin laulama *fandangos*. Sitä kuunnellessa tuli vuoroin kylmä, vuoroin kuuma. Konsertti päättyi *fiesta por buleriakseen*, jota Rubin ja Miguelkin uskaltautuivat tanssimaan yleisön suureksi riemuksi ja ihastukseksi.

Fernando, Rubin ja Miguel ehtivät opettamisen ja keikkailun lomassa sauna-ahterasti (kiitos **Jouni Meriläisen** vieraanvaraisuuden), syödä suklaata (Fazerin sininen oli ehdoton testivoittaja), ihmetellä lunta ja pulkkailla sydän kurkussa ennen lähtemistään Tampereen kautta Ouluun esiintymään ja opettamaan.

Erika Alajärvi

MIGUEL SOTO "EL LONDRITO"

STÉPAHANIE SUISSA



FERNANDO GÁLAN & STEPHANIE SUISSA



Juan Gallardo

flamencosuutari toisessa sukupolvessa



Flamencotanssijan tärkein työväline ovat kengät. Kenkien laadusta riippuu paljon, ennenkaikkea *sonido* eli sointi. Espanjan kuuluisin flamencokenkien valmistaja on Gallardo Madridissa. Gallardon kenkiä käyttävät lähes kaikki ammattilaiset, ja useimmille ne ovat ainoat oikeat. Varsinkin kenkien sointia arvioitaessa jäävät muiden valmistajien kengät kauas jälkeen. Anna Niinimäki kävi jututtamassa mestarisuutaria.

Gallardon liike sijaitsee Madridin vanhassa osassa, Lavapiésin ja Rastron välimailla. Putiikki on pieni, hyllyt notkuvat eri väristen nahkojen ja valmiiden kenkien painosta, ja ilmassa leijuu nahan haju. Takahuoneessa on verstaas, jossa 4-5 suutaria valmistavat kenkiä, liimailevat nahkoja ja naputtelevat nauloja kantoihin ja kärkiin.

Gallardon kenkiä käyttävät niin ammattilaiset kuin harrastajatkin. Tilauksia tulee ympäri maailmaa. Ornistaja Juan Gallardo kertoo

lähettäneensä kenkiä lähes kaikkiin maailman maihin, lukuunottamatta joitakin Aasian maita ja Venäjää. Jopa maahan, jossa hän ei ikinä olisi voinut kuvitella olevan flamenco - arvaatte varmaan: Suomeen. Hiljattain hän sai valtavan tilauksen Islannista.

Gallardon maine on siis kiirinyt ympäri maailman. Mutta kuka on tämä Gallardo ja miksi hänen kenkensä ovat niin paljon parempia kuin muiden?

Juan Gallardo aloitti kenkien valmistuksen harrastuksena. Perheessä oli flamencoja, ja suutarin ammatti siirtyi isältä pojalle. Gallardo on tehnyt kenkiä 45 vuotta. Kun kysyn kenkien salaisuutta, sitä miksi ne ovat niin hyvät, hän vastaa ettei ole mitään salaisuutta. Ainoastaan perinne - kengät tehdään hyvin samalla tavalla kuin 45 vuotta sitten. Juan Gallardo kertoo tutkineensa kengän problematiikkaa ja kehittäneensä lopulta hyvän kengän. Eräänä kengän tärkeistä ominaisuuksista hän mainitsee sen, että se on tukeva eikä liu'u.

Juan Gallardo kertoo suunnittelevansa liikkeen hoidosta vetäytymistä - mielessä hämmöttävät eläkepäivät. Kuinka silloin käy tanssijoiden? Gallardon mukaan liikkeellä ei ole jatkajaa, ja muutaman vuoden kuluttua tanssijat saavat muistella kaiholla aikoja kun vielä oli Gallardon kenkiä. Toivokaamme kuitenkin ettei tulevaisuus näyttäisi näin synkältä.

Helsingin Flamenco ry on tuonut jäsenilleen Gallardon kenkiä, ja uutta tilausta valmistellaan parhaillaan.

Gallardon liike sijaitsee osoitteessa:
c/Cabestreros 10, 28012 Madrid
Sinne voi myös lähettää tilaukset.

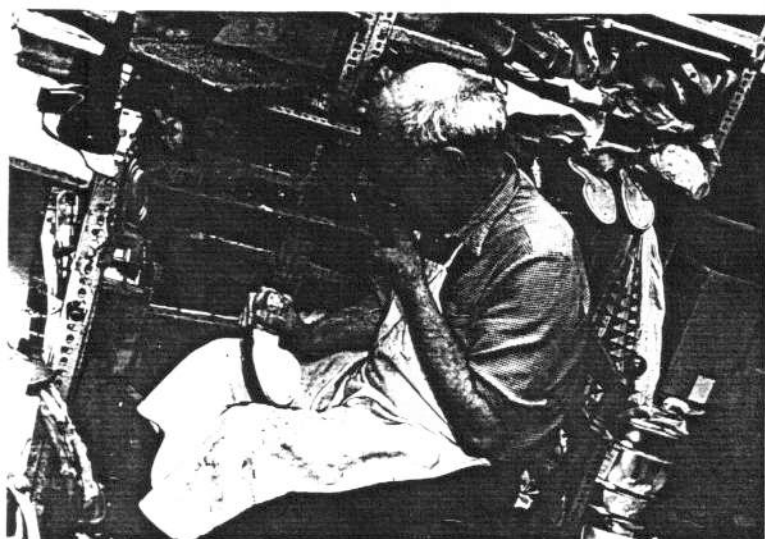
Hinnat vuoden 1995 alussa:

harjoituskengät (*zapatos de ensayo*, ostetaan valmiina, kuitenkin hyvät ja kestävä) - 7 000 pesetaa

ammattilaisten kengät (*zapatos profesionales*, tilataan ja valmistetaan tilaajan toiveiden mukaan) - 14 000 pesetaa

Sanastoa:

zapato = kenkä, *piel* = nahka, *ante* = mokka, *negro* = musta



Yksi Gallardon liikkeen suutareista

JUAN GALLARDO ja
ANNA NIINIMÄKI



LEYENDAS FLAMENCAS



La Argentina

Vuosisatamme alkuvuosikymmeninä flamenco aloitti maailmanlaajuisen rynnistyksen, joka jatkuu edelleen. Tärkeimpiä flamencon lähettiläitä ja ensimmäisiä maailmantähtiä olivat tanssijat Pastora Imperio, Vicente Escudero ja Antonia Mercé "La Argentina". La Argentinan nimi on jäänyt flamencon historiaan tarkoittamaan *graciaa*, hienostuneisuutta.

Vuosisadan vaihteen jälkeen flamencotanssi koki ensimmäisen tyylillisen murroksensa. Pienimuotoisissa ympyröissä esitetty *baile gitano* joutui väistymään teatterien näyttämöillä esitetyn *ballet flamencon* tieltä. Suuret näyttämöt vaativat uudenlaista näytävyyttä, ja vaikutteita otettiin runsaasti baletin maailmasta. Tanssiryhmien tanssijoiksi tuli varsinaisten flamenco-tanssijoiden sijaan yhä enemmän klassisen koulutuksen saaneita tanssijoita, jotka osasivat myös flamenco. Samankaltainen suuntaus on huomattavissa myös nykyään. Ballet flamencon ominaista oli tyyllittely. Sitä kutsutaankin toisinaan "tyyllitellyksi flamencotanssiksi" (*baile flamenco estilizado*). Ballet flamencon on usein suhtauduttu varsin kielteisesti; sitä on pidetty epäflamencomaisena tyylinä, kun taas mustalaisytyyli on nähty oikeana flamencon. Kriittisistä kommenteista huolimatta ballet flamencon kenties tunnetuin edustaja, La Argentina on saanut kautta vuosikymmenten suurta arvostusta osakseen.

Antonia Mercé syntyi vuonna 1886 Buenos Airesissa, mutta kasvoi kuitenkin Espanjassa. Hänen vanhempansa olivat espanjalaisia, **Fernando el de Trianan** mukaan myös flamencotaiteilijoita - äiti oli andalusialainen ja isä kastilialainen. La Argentinan sanottiin olevan yhdistelmä andalusialaista viehkeyttä, pehmeyttä ja musikaalisuutta ja kastilialaista ryhdikkyyttä, selkeyttä ja tyylikkyyttä. Hänen monipuolisuutensa tanssijana oli hämmästyttävä: hän oli niin *escuela bolera*n, kansantanssien kuin flamenconkin taitaja, lisäksi hän oli kastanjettivirtuoosi. La Argentinan poikkeuksellinen lahjakkuus teki hänestä espanjalaisen tanssin elvyttäjän ja uudistajan: hän tutki ahkerasti traditiota mutta myös loi uutta.

La Argentinan huippukausi sijoittui eurooppalaisen kulttuurin suureen murrokseen: taiteessa jylläsivät eri -ismit, jotka muuttivat radikaalisti taidemaailmaa. Taiteen keskus oli Pariisi, jonne myös espanjalaiset taiteilijat suuntasivat. Heistä flamencon kannalta merkittävimmät olivat säveltäjä **Manuel de Falla** ja tanssija **Vicente Escudero**. Nämä kaksi huipputaiteilijaa olivat keskeisiä vaikuttajia La Argentinan uralla. Espanjalaisen tanssin historiaan on jäänyt varsinkin ensimmäinen orkesterille sovitettu esitys de Fallan *El Amor Brujo*sta, jossa Escudero ja La Argentina tanssivat päätehtävät. Pariisilaiset rakastivat eleganttia La Argentinää, jonka maine mahdollisti laajat maailmankiertueet.

La Argentinan flamencotanssista on jäänyt varsin vähän tietoja. Hyvin tunnetaan hänet balettityyliset teoksensa, joita hänen ryhmänsä Ballets Españoles esitti mm. **Granadoksen** ja **Albenizin** sävellyksiin. Sen sijaan La Argentinasta ja puhtaasta flamencosta on varsin ristiriitaisia tietoja. Joidenkin mukaan La Argentina ei

koskaan tanssinut flamencokitaran tahdissa, mutta tämä ei ilmeisesti pidä paikkaansa. Fernando el de Triana on julkaissut teoksessaan ohjelmalehtisen, jossa La Argentinan ilmoitetaan tanssivan *rosasia*, *solearesta* ja *tangosta* kitaramusiikkiin. Kuitenkin on todettava, että La Argentinan vaikutus *flamenco puroon* eli puhtaaseen flamencon on ollut vähäinen. Kiistaton sen sijaan on La Argentinan suuri vaikutus flamencon historiaan, sen nykyiseen maailmanmaineeseen. La Argentina nosti flamencon arvoa aikana, jolloin se oli vaarassa painua kokonaan maan alle ja avasi flamencotaiteilijoille tien maailman estradeille.

La Argentinan loistokkaan uran tanssijana ja koreografinä katkaisi vakava sairaus, johon hän menehtyi vuonna 1939, vain 50-vuotiaana. Hänet haudattiin Pariisiin, kaupunkiin joka rakasti häntä ehkä eniten. Fernando el de Triana piti häntä "universumin parhaana tanssijana". Äly, tyyllitaju ja musikaalisuus tekivät hänen tanssistaan ainutlaatuisia. *Gracia*, eli hienostuneisuus on flamencon naisten tanssia luonnehtiva laatusana. La Argentina oli *gracia*n ruumiillistuma. La Argentina luonnehti itse seuraavalla tavalla espanjalaista tanssia: "Monet maailmassa osaavat tanssia hyvin, mutta kaunein käynti - se on espanjalaisilla."

Katja Lindroos

LÄHTEET:

Claramunt-Albaicin, *El Arte de Baile Flamenco*

Albin Michel, *Antonio Gades - Le Flamenco*

D.E.Pohren, *Lives and Legends of Flamenco*

Barbro Thiel-Cramér, *Flamenco*

LA ARGENTINA ja VICENTE ESCUDERO

Manuel de Falla *El Amor Brujo*ssa



flamencon historiaa



Flamencon ensimmäiset huudot

"Flamencon historiaa" on uusi palsta LETRAssa, joka kertoo nimensä mukaisesti flamencon historiasta. Juttusarja ei ole kuitenkaan kronologinen historiikki vaan tarkoituksensa on antaa tietoa flamencon eri aikakausista ja vaiheista, aina yhteen teemaan keskittyen. Ensimmäisessä jutussa kerrotaan canten alkuvaiheista.

Historian aikana monet kansat ovat jättäneet jälkensä Espanjan kansan kulttuuriin ja luonteeseen. Tämä näkyy myös flamencossa, joka on sekoitus andalusialaista kansanlaulua ja -musiikkia, mustalaisten melodioita ja rytmejä, sekä maurien pohjoisafrikkalaisia ja itämaisia sävelkulkuja.

Mustalaiset tulivat Espanjaan 1400-luvun puolivälissä ja asettuivat pääasiallisesti Andalusiaan. Siellä he asuivat rinnakkain juutalaisten, kristittyjen maurien ja andalusialaisen alkuperäisväestön kanssa. Näillä kansanryhmillä oli paljon yhteistä: alhainen

yhteiskunnallinen asema, ainainen nälkä, köyhyys - ja musiikki. Vuosien kuluessa nämä musiikkilajit sekoittuivat ja sulautuivat yhteen. Näin syntynyttä musiikkia kutsuttiin nimellä *gitano-andaluz* (mustalais-andalusialainen). Mustalaisia vainottiin 1500- ja 1600-luvuilla. Suljettujen ovien takana he huusivat julki tuskansa; nämä "valituslaulut" ovat kaiken flamencon alku ja juuri.

1700-luvun lopulla mustalaisten elämä helpottui merkittävästi ja näin myös flamenco pääsi ulos piilopaikastaan. Ensimmäistä kertaa laulajan nimi tuli tunnetuksi sisäpiirin ulkopuolella. Tämä

laulaja oli **El Planeta** Cádizista, mustalais-andalusialaisen laulun ensimmäinen tunnettu esittäjä.

Huomattavasti laajemmasta ympäristöstä tulivat andalusialaiset kansanlaulut kuten *jotas* Cádizista, josta myöhemmin kehittyi *alegrías*; *fandangos* eri kylistä Huelvan ympäriltä; *sevillanas* ja *malagueña* Sevillan ja Málagan seuduilta jne. Nämä olivat, toisin kuin mustalaislaulut (peruslaulut), useimmiten *payojen* eli ei-mustalaisten laulamia, yleisesti tunnettuja - andalusialaisen kansan yhteistä omaisuutta.

Las tonás on ensimmäinen itsenäinen mustalais-andalusialainen laulumuoto, josta on tietoa. Se lauletaan *a palo seco*, siis ilman minkäänlaista säestystä tai rytmin markkeerausta käsillä tai jaloilla. Tästä laulusta kehittyi sellaisia muotoja kuin *martinete* sepänverstaasta ja *carceleras* vankilasta. Nämä varhaiset peruslaulut ovat vaikeita esittää ja niitä kuulee harvoin tänä päivänä.

Sevilla, Jerez ja Cádiz olivat tärkeimpiä laulualueita. Sieltä tulivat peruslaulut kuten *soleá* ja *siguiriya*, ja Jerezistä lisäksi *bulerías* ja Cádizista *cantiñas*.

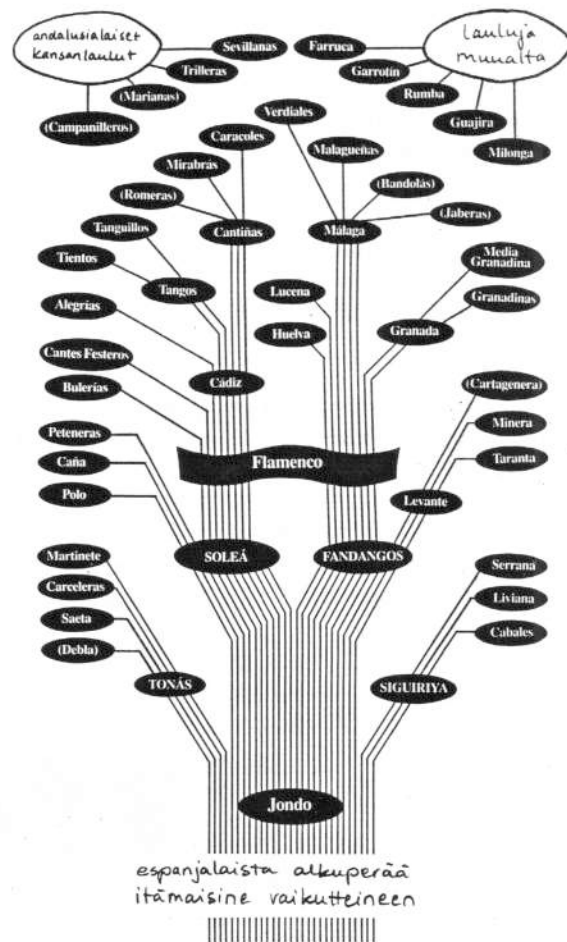
Jotkut espanjalaiset flamencon asiantuntijat piirtävät flamencolaulun sukupuita. Puita on erilaisia, mutta yleensä laulut jaetaan kolmeen ryhmään: *cantes jondos*, eli syvät laulut (ts. peruslaulut), *cantes flamencos* eli edellistä kevyemmät laulut, kuten *alegrías* ja *tangos*, joita lauletaan iloisissa tilanteissa kuten häissä ja ristiäisissä, sekä lopuksi *cantes a flamencados*, jotka ovat flamencovaikutteita saaneita lauluja (esim. muilta alueilta ja muista maista). Tähän kolmanteen ryhmään kuuluvat *farruca* (oli aikoinaan laulu, nykyisin laulua kuulee aniharvoin) ja *garrotín* Galiciasta Pohjois-Espanjasta, *rumba* Brasiliasta, *guajira* Kuubasta ja *milonga* Argentiinasta. Monet näistä lauluista ovat menneinä vuosina olleet flamencon ulkopuolista musiikkia, mutta ovat sittemmin päässeet osaksi yhä kasvavaa flamencon puuta.

Marianna Stråhlmann

LÄHTEET:

Barbro Thiel-Cramér, *Flamenco*

Ángel Álvarez Caballero, *El Cante Flamenco*



EL PLANETA



De Mi Corazón Al Aire

guitarra: Vicente Amigo

bajo: Marcelo Fuentes

percusiones: Tito Duarte, Tino di Geraldo, Antonio Carmona

voces: José Mercé, Charo Manzano

palmas: Felpu, Botas Gordas

CBS/Sony COL 4689322 (CD) - kysy: Digelius

Vain harvat soololevyt jäävät mieleen ja historiaan. Tämä levy kuuluu mielestäni samaan joukkoon kuin **Sabicasin** *Flamenco puro*, **Pepe Habichuelan** *A Mandeli*, **Paco de Lucían** *Fuentes y caudal* ja *Siroco* sekä suosikkini, loistava **Manolo Sanlúcarin** *Tauromagia*.

Vicenten soitto on melodista, artikulointi hioutunutta ja rytmit ovat paikoin pelkistetyn yksinkertaisia ja vastustamattoman herkkiä. Hänen saundinsa on ainutlaatuinen, joka on taidokas yhdistelmä kitaran ominaisuuksia, äänentoistotekniikkaa ja ennenkaikkea *airea* (l. soittotekniikkaa, tatsia, artikulointia, persoonallisuutta).

Levyllä on *rumba*, *soleá por bulerías*, *granaina*, *alegrías*, *taranta*, 2 *buleriasta* ja *soleá*. Kaikki biisit ovat hyviä. Minä pidin eniten kauniista granainasta, väkevästä soleasta ja runollisen puhtaasta tarantasta. Tästä ei kitaransoitto paljon parane. Vicente on myös säestänyt kahdella levyllä **El Peleä**, jotka ehdottomasti kannattaa hankkia, jos pitää laulusta.



música

Grands cantaores du flamenco, vol. 16

cante: Manuel Soto "El Sordera"

guitarra: Felix de Utrera

LE CHANT DU MONDE LDX 274958 (CD) - kysy: Digelius, Musiikki Fazer, Fuga

El Sorderan (Cádiz 1927-) mustalaisen täyteläinen ääni repeytyy suoraan paahtuneesta Andalusiasta maaperästä. Hän on temperamenttinen, impulsiivinen ja seuraa herkkävaistoisesti rytmiä, huolimatta tuskasta ja duendesta, joka välittyy suoraan äänestä kuulijaan sydämeen.

Hän on loistava *fandanguero* (fandangoksen laulaja) ja hallitsee koko Jerezin lauluperinteen. Hänet onkin palkittu 'Copa Jerez' -palkinnolla. Hänen laulutapansa ja äänensä muistuttavat kahta muuta jereziläistä huippulaulajaa, **El Borricoa** ja **El Sernitaa**. Sordera-suvun nuoremmat vesat, Manuel Soton pojat **Vicente** ja **José Soto** ovat myös hyviä laulajia, mutta jäävät vielä isänsä varjoon. **Felix de Utrera** on hyvä säestäjä - hän on samaa sukupolvea kuin El Sordera.

Levyllä on 19 biisiä: *fandangos*, *alegrías*, *malagueña*, *bulerías*, *soleares*, *siguiriyas*, *taranta*, *saeta*, *soleá por bulerías* ja *campanilleros*. Tässä on sitä itseään.

Esa Hämäläinen

flamencon filosofiaa

Mitä on flamenco? Laulua, tanssia ja kitaransoittoa, toki, mutta myös jotain enemmän. "Flamenco on elämäntapa, filosofia" kuulee usein sanottavan. Mutta millainen on tämä elämänasenne, miten se ilmenee? Nämä monia harrastajia askarruttavat kysymykset ovat innostaneet minua päätoimittajan ominaisuudessa pyytämään eri flamencon tekijöiltä kirjoituksia omasta suhteestaan flamencon filosofiaan. Koska yhtä oikeaa totuutta ei tästäkään asiasta ole, tulee sarja flamencon filosofiasta jatkumaan (toivottavasti) pitkään. Ensimmäisiksi kirjoittajiksi olen haastanut itseni lisäksi flamencotanssija **Reima Nikkisen**, joka juhli viime vuonna paitsi 50-vuotispäiviään myös 26-vuotista uraansa flamencon alalla.

REIMA NIKKINEN

Flamencomainen elämäntyö

Olennaista flamencomaiselle elämänasenteelle on tietty vapaus! Eli kaavoihin kangistumattomuus! Se on jotain muuta kuin vaikka perinteinen ajatus virkamiesmäisyydestä tai pedanttisuudesta, joissa molemmissa ajatukset ja esineet ovat niillä totutuilla paikoilla (tosin flamenconkin maailmasta löytyy "piilovirkamiehiä" eli ihmisiä, jotka ulkoisesta virkamiesmäisyydestään ovat sielultaan täysin flamencoja).

Kun ajattelee flamencotaidetta ja elämäntyötä niin mielestäni voidaan helposti havaita niin tanssissa kuin musiikissakin se, että askeleet tai melodiakulut lähtevät "yllättävään", spontaanisuuden suuntaan. Oikean flamencoihmisen elämäntyö kuuluu tietty suunnittelemttomuus. Eli kyky tarttua hetkestä kiinni.

Flamencoihminen on hyvällä tavalla hetken lapsi. Hän tarttuu elämän tilanteeseen tunteen kautta, joka useimmiten johtaa parempaan lopputulokseen kuin perusteellisesti älyllisesti suunniteltu. Tunne on kuningas, sitä ei voi pettää. Äly voi johtaa ties minkälaisiin kiemuroihin. Flamencomaisesti elävä henkilö toteuttaa aforismiani: "Tunteen voimalla älyn diktatuuria vastaan." Tämä ei tietenkään tarkoita sitä että flamencomaista elämää toteuttava olisi jotenkin "nuija", älyllisesti lapsenkengissä.

Mustalaiset ja flamenco yhdistetään välillä kestäättömällä tavalla. Tarkoitan sitä että mustalaiset olisivat Espanjassa aina ikäänkuin

flamencon kanssa toimivia ihmisiä. Näin ei ole. Mutta niin voidaan sanoa, että me mustalaiset olemme tunne-elämän ekspertejä. Ja tämä tunne-elämän asiantuntevuus on aistittavissa mustalaisflamencossa ja mustalaisten tavassa elää ja hahmottaa maailmaa ja ihmisenä olemisen ongelmaa.

Flamenco elämäntyölinä kuulostaa tietenkin jotenkin kaistapäiseltä. Mutta on kuitenkin niin, että flamencon tuli, tunne, rytmi, huumo voi olla myös elämänrytmiä, oikeaa suhtautumista tunteen pohjalta toisiin ihmisiin. Flamencomaisesti elämään suhtautuva ihminen olkoon hän syntyperältään Savon mustalainen tai Andalusian valkolainen ei kaveriaan jätä. Miksi? Koska tunteen kautta elämää lähestyvä ihminen tietää mitä kaverin jättäminen julmuudessaan tarkoittaa.

Oikean flamencoihmisen (sellaista rotua ei ole vielä kirjattu) tunnistaa siitä mm. että hän tietää mitä tarkoittaa ylpeys, ei pelkkänä kropan paraatipullisteluna, vaan syvemmin, tietoisuutena omasta arvostaan ja myös väistämättä vertaistensa kunnioittamisena ja tietenkin "ei-flamencojen" ymmärtämisestä, hyväksymisestä ihmisinä jotka eivät näe ja tunne maailmaa saman näkemysaukon kautta.

Minulle itselleni mustalaismiehenä on ollut aina selvää mitä tarkoittaa flamencomainen elämäntyyli. Toistan asian tässä: Se on tunteen kautta

tapahtuva suhtautuminen vaikkapa politiikkaan, yksittäiseen ihmiseen jne. Flamencoihminen ei, eikä myöskään mustalainen, mittaa ihmistä hänen saavutustensa mukaan vaan ennen kaikkea sen mittatikun mukaan, onko hän hyvä ihminen. Paha, toisia sortava ja väheksyvä ihminen ei voi olla flamenco muuten kuin kroppansa pullistelun kautta. Jos nyt ollenkaan!

Flamenccon ydintä tunteva ihminen tietää mitä

tarkoittaa kärsimys oman kokemuksen kautta, mutta tuntee myös ilon, riemun.

Lopuksi: Flamencomainen elämä syvimmillään tarkoittaa sitä, että rytmi on kunnossa niin taiteessa kuin arkipäivän rutineissa. Flamenco-maisesti elävä henkilö antaa kynien ja kumien vapaasti välillä olla siellä sun täällä. Flamenccon sielunmaisemaa ymmärtävä tietää että vapaus on viimeistä huumaaavin.

KATJA LINDROOS

Flamenco on toista maata

Miten suomalainen voi ymmärtää flamenco? Tämä jo kliseeksi muodostunut kysymys vainoaa lähes kaikkia suomalaisia flamenccon harrastajia. Olen pohtinut kysymystä vuosikausia ja löytänyt siihen yksinkertaisen vastauksen: ei mitenkään. Kukaan ei voi ymmärtää flamenco. Ei suomalainen eikä liioin andalusialainen. Outoa? Selitän.

Upea cantaor **Manuel Torre** on sanonut, että *duende*, voimakas mystinen tunnelataus, löytyy tummista soinnuista. Minä ymmärrän lauseen siten, että *duende* löytyy varjoista, mielen selittämättömistä kerroksista. *Duende* on hetki, jolloin ihminen on eniten oma itsensä ja samalla yhteydessä maailman kanssa. Tämä minuuden ja yhteyden kokemus kenties elää vain hetken, mutta se ei tee sitä arvottomaksi. Itseasiassa juuri tällaiset yksittäiset hetket tekevät mielestäni elämästä elämisen arvoista.

*Duende*a voi kokea monella tavalla. Esimerkiksi legendaarinen bailaora **La Malena** kuuli *duende*a **Bachin** musiikissa. **Federico Garcia Lorcan** sanoin: *duende* on mysteeri, voima, jonka jokainen voi tuntea mutta jota yksikään filosofi ei sanoin voi selittää.

Tästä duenden selittämättömyydestä johtuu myös se, ettei kukaan voi mielestäni ymmärtää flamenco. Jos sitä yrittää kuvata sanallisesti, se menettää jotakin olemuksestaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei flamenccon, tai laa-

jemmin duenden, kokemus olisi jotain todellista, kouriintuntuva. Hieno cantaora **Tía Anica la Piriñaca** on sanonut: "Kun laulan, tunnen verenmaun suussani." Flamenccon kauneus on sen kaunistelemattomuudessa. Sen maku on väkevä, kuten elämäkin.

Flamenco on rohkeuden filosofia - oman elämän sankaruutta. Näinä kyynisinä aikoina sankaruuteen uskotaan hyvin vähän, liian vähän, ja flamenco on ainakin minulle antanut voimaa uskoa oikeaan rohkeuteen (ei siis tyhmän-rohkeuteen). Flamenccon voi nähdä syntyneen rohkeudesta: valtaväestön sortamat ihmisryhmät lauloivat pelon karkottamiseksi. *Ay* on huuto häpeää ja epäoikeudenmukaisuutta vastaan, niin yhteiskunnassa kuin yksityisessä elämässä. Flamenco puolustaa toisenlaisuutta, liittyi se sitten konkreettisiin ihmisryhmiin tai filosofisemmin ihmiskuvaan.

"Flamencosti" elävä ihminen ei arastele surun, rakkauden tai pelon edessä vaan antaa elämän koetella. "Se joka ei ole koskaan itkenyt tai tuntenut tuskaa, elää ehkä onnellisena, mutta ei tiedä onko hänen elämänsä hyvä vai paha", kiteytetään eräissä *soleán* letrassa. Flamenco elämänasenteena on samanaikaista ylpeyttä ja nöyryyttä. Ihmisen on oltava nöyrä elämän koettelemusten edessä, mikä tarkoittaa yksinkertaisesti sitä, ettei pakene niitä. Terve hyvä ylpeys on ylpeyttä omista elämäkokemuksista, pärjäämisestä kovissakin paikoissa.



Tällä kertaa esittelemme canten eli laulun rakenteeseen liittyviä termejä. Yksittäinen laulu koostuu jaksoista, joita kutsutaan *tercioiksi*. Laulajasta ja kappaleesta riippuen cante sisältää joko kaikki tai osan seuraavista *tercioista*. Tercio eroaa *letra*-termistä siinä, että letra tarkoittaa laulun säkeistöä, tercio rakenteellista jaksoa. Yhtä terciota voi myös jatkaa laulamalla useita tunnelmaltaan ja dynamiikaltaan samankaltaisia letroja, jos laulaja haluaa syventää ja voimistaa jotakin kohtaa laulussaan.

¿TEMPLE?

Laulun intro, yleensä ei-sanallinen canten rytmin ja tunnelman "lämmittely". Tavallisin tapa aloittaa cante on "ay"-modulaatio, muita "*lerele*" (*itentos*, *tangos*), ja "*tiriti*" (*alegrías*). Moderneissa canteissa intro usein jätetään pois tai korvataan lyhyellä letralla.

¿PLANTEO/

TERCIO DE ENTRADA? Laulun esittely, usein traditionaalinen letra.

¿TERCIO GRANDE?

Laulun ydin, syvin duende eli tunnelataus.

¿TERCIO DE ALIVIO?

Tunnelman keventyminen voimakkaan duenden jälkeen.

¿TERCIO VALIENTE/ PELEÓN?

Laulajan henkilökohtaisin - uudistusten ja luovuuden - jakso.

¿CAMBIO/ REMATE?

Canten lopetus. *Cambio* tarkoittaa tapausta, jossa laulaja pysyy saman canten parissa, mutta ottaa aiemmista poikkeavamman letran loppuun. *Remate* taas on toisen, tosin samankaltaisen canten, käyttö kappaleen lopussa, esim. *bulerías soleán* lopussa (samankaltainen rytmipohja). Usein rematessa rytmi kiihtyy huomattavasti. Myös tunnelma voi muuttua, esim. vakavasta kevyeksi.

HELSINGIN FLAMENCOYHDISTYS RY - TOIMINTAKERTOMUS 1994

Helsingin Flamencoyhdistys on perustettu tammikuussa 1993. Yhdistyksen tarkoituksena on koota yhteen erityisesti Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla asuvia flamencosta kiinnostuneita henkilöitä ja edistää flamencotaitteen tuntemusta. Tavoitteidensa toteuttamiseksi yhdistys harjoittaa koulutus-, tiedotus-, julkaisu-, kulttuuri- ja kokoustoimintaa.

Helsingin Flamencoyhdistys merkittiin yhdistysrekisteriin 20.1.1994.

Hallitus vuonna 1994

Toimintavuodeksi yhdistyksen ja hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Anna Niinimäki. Hallituksen muina jäseninä toimivat Ami Pyykönen (1. varapuheenjohtaja), Petteri Saarinen (2. varapuheenjohtaja, taloudenhoitaja), Marianna Stråhlmann (sihteeri), Esa Hämäläinen ja Jaana Härkönen-Wahlgren. Hallitus kokoontui toimintavuonna noin kahdesti kuukaudessa.

Kokoustoiminta

Yhdistyksen sääntömääräinen kevätkokous pidettiin 19.3.94. Kokouksessa päätettiin pitää ylimääräinen kokous 9.4.94, jolloin esiteltiin yhdistyksen toimintakertomus, tilinpäätös ja tilintarkastajien lausunto. Kokouksessa myönnettiin vastuuvapaus edelliselle hallitukselle. Kevätkokouksessa päätettiin muuttaa yhdistyksen sääntöjä siten, että yhdistyksen nimenkirjoitusoikeus myönnettiin myös taloudenhoitajalle ja yhdistyksen hallitukseen voidaan valita myös varajäseniä.

Yhdistyksen sääntömääräisessä syyskokouksessa 27.11.94 vahvistettiin toimintasuunnitelma ja talousarvio vuodelle 1995. Kokouksessa valittiin vuodelle 1995 hallituksen puheenjohtaja, hallituksen jäsenet sekä varajäsen.

Tiedotustoiminta

Toimintavuonna yhdistyksen jäsenlehti 'Letra' ilmestyi suunnitelmien mukaisesti kolme kertaa. Letra lienee ainoa Suomessa ilmestynyt flamencoä käsittelevä lehti. Lehden tavoitteena on tuoda esille flamencoä eri näkökulmista ja samalla toimia informaatiokanavana yhdistyksen hallituksen ja jäsenistön välillä.

Helsingin Flamencoyhdistys julkaisi vuonna 1994 flamencopalstaa Espana News -nimiseen lehteen. Palsta julkaistiin myös Suomi-Espanja -Seuran jäsenlehdessä.

Yhdistys on koonnut edellisenä toimintavuonna tehdyn flamenconäyttelyn pohjalta flamencoä koskevan tietopakettin. Myös yhdistystä koskeva esite valmistui vuonna 1994.

Vuonna 1994 yhdistykselle hankittiin puhelinpostilokero, johon viestejä jättämällä saa yhdistykseen yhteyden.

Avustukset

Yhdistys on toimintavuonna hakenut avustusta mm. Helsingin kaupungin kulttuurilautakunnalta ja Uudenmaan läänin taidetoimikunnalta. Vuodelle 1994 yhdistys ei saanut toimintaansa avustuksia.

Yhdistyksen hallinnassa oleva materiaali

Tanssiesitysten onnistumista varten yhdistys osti viisi kappaletta siirrettäviä tanssilattialevyjä (tabloja) lähinnä yhdistyksen ja sen jäsenistön järjestämiä tilaisuuksia varten, levyt ovat myös muiden käytettävissä. Yhdistys on edelleen välittänyt jäsenistölleen tanssikenkiä Madridista ja tilannut yhdistyksen logolla varustettuja paitoja. Yhdistys on myös välittänyt uutta flamencomusiikkia.

Kuten edelliselläkin toimintavuonna, vuonna 1994 yhdistys on pyrkinyt lisäämään jäsenistönsä käytössä olevaa flamencoä käsittelevää tietopuolista materiaalia (lehdet, kirjat ym. julkaisut). Toimintavuonna yhdistys on ostanut flamencovideon ja tilannut flamencojulkaisun seuraavalle vuodelle.

Tilaisuudet

Toimintavuonna yhdistys on keskittynyt pääasiassa suurempien projektien toteuttamiseen yksin ja yhdessä muiden Suomessa toimivien flamencoyhdistysten kanssa.

Projektteina olivat erityisesti tanssi- ja kitarakurssit esityksineen kesäkuussa sekä osallistuminen Tampereen flamencoviikon järjestelyihin elokuussa.

Yhdistys kutsui tanssi **Fernando Gálanin** ja kitaristi **Rubín Végan Jerez de la Fronterasta** pitämään flamencotanssi- ja kitarakurssit 3.-9.6.94. Viikkompiuksen vierailun aikana järjestettiin lisäksi flamencoita, jossa esiintyi jereziläisten taitelijoiden lisäksi myös suomalaisia: laulaja, tanssijoita ja kitaristeja.

Helsingin Flamencoyhdistys osallistui laajasti Tampereella 1.-6.8.94 järjestetyn flamencoviikon järjestelyihin mm. osallistumalla suunnitteluun ja neuvottelutoimintaan, yhdistys järjesti viikolle myös ohjelmaa. Yhdistyksen flamenconäyttely oli esillä Tampereen kaupunginkirjastossa ja Tampere-talossa.

Toimintavuoden aikana pienimuotoisempia tapahtumia olivat toukokuussa järjestetty sevillanas- iltä sekä illanvietto elokuussa. Yhdistys osallistui myös elokuussa Taiteiden yö -tapahtumaan sekä aiemman sopimuksensa mukaisesti järjesti tanssiesityksen Sibelius-Akatemian avajaisiin syyskuussa. Yhdistyksen pikkujoulu pidettiin joulukuussa.

Jo aiemmin järjestetty flamencoseminaari uusittiin vuonna 1994, jolloin aiheena oli edelleen cante (flamencolaulu). Koulutustoiminnassa seminaaria tuki lokakuussa järjestetty videoilta, jossa nähtiin uutta ja vanhaa flamencoä eri alustajien esittamina.

Jäsenistö

Vuoden 1994 loppuun mennessä Helsingin Flamencoyhdistykseen oli liittynyt 199 jäsentä. Vuoden 1994 aikana uusia jäseniä liittyi yhteensä 65.

V. 1994 liittyneiden jäsenten asuinpaikka ja sukupuoli

Jäsenistöä	naisia	miehiä	yht.	v. 93 ja 94 yht.
Helsinki	34	5	39	136
Espoo/Kauniainen	6		6	17
Vantaa	2		2	11
Muu Lusinmaa	5	1	6	12
Muu Suomi	8	1	9	19
Ulkomaat				1
Ei osoitetta	2	1	3	3
yhteensä	57	8	65	199

Yhdistyksen toisesta toimintavuonna edelleen suurin osa jäsenistöä tulee Helsingistä ja liittyneet ovat pääasiassa naisia. Vuonna 1994 muualta Suomesta liittyi uusia jäseniä lähes yhtä paljon kuin ensimmäisenkin toimintavuonna, sen sijaan pääkaupunkiseudulta uusia jäseniä liittyi merkittävästi edellisistä vuotia vähemmän. Tämä kuitenkin kertoo lähinnä siitä, että tieto yhdistyksestä on kantoanut muualle Suomeen hieman hitaamminkin kuin pääkaupunkiseudulle.

Jäseneksi liittyneiden ajankohat v. 1994

tammimaaaliskuu	35
huhti-kesäkuu	14
heinä-syyskuu	12
loka-marraskuu	4
yhteensä	65

Lusia jäseniä liittyi yhdistykseen toimintavuonna kaikkiaan 65. Naisia 3/4 liittyi yhdistykseen ensimmäisten 6 kuukauden aikana, neljänneksen liityessä vuoden viimeisen puolelleen aikana. Viimeisen 6 kuukauden aikana liittyneistä uusista jäsenistä puolet asuu muualla kuin pääkaupunkiseudulla, joten heidän voidaan olettaa liittyneen yhdistyksen lähes yksinomaan yhdistyksen jäsenlehdin vuoksi.

TASE

31.12.1994 31.12.1993

VASTAAVAA

Rahoitusomaisuus

Siirtosammut	23 488,90	23 488,90	3 500,-
Rahat ja pankkisaamiset			14 976,13 18 476,13

VASTATTAVAA

Oma pääoma

Toimintapääoma 1.1.	16 046,13
Tilikauden ylijäämä	7442,77
Toimintapääoma 31.12.	23 488,90
	16 046,13

Vieras pääoma

Lyhytaikainen		
Siirtovelat	-	23.488,90
		2.430,- 18.476,13

TUOLOSASKELMA

VARAINAINEN TOIMINTA

1.1. - 31.12.1994

1.1. - 31.12.1993

Tuotot

Kurssit	23 940,-	-
Tanssitarvikkeet	5 599,30	-
Paidat	4 845,-	3 045,-
Tilaisuuudet	3 988,-	16 306,-
Lehdet ja tiedotteet	1 350,-	300,-
Videot	750,-	19 651,-
	40 472,30	-

Kulut

Kurssit	16 292,95	-
Tanssitarvikkeet	7 363,-	100,-
Paidat	8 505,-	3 500,-
Tilaisuuudet	2 025,-	11 855,85
Lehdet ja tiedotteet	3 451,-	1 826,-
Videot/kirjat	4 200,-	448,80
Vuositarrat/logo	1 750,-	731,25
Pankkikulut	401,50	267,87
Muut kulut	5 325,50	3 403,30 22 133,07
	49 313,95	-

Kulujäämä

8 841,65

2 482,07

VARAINHANKINTA

Tuotot

Jäsenmaksut	16 000,-	16 320,-
Tuottojäämä	7 158,35	13 837,93

RAHOITUSTUOTO

Korkotulot

284,42

208,20

OMATOIMINEN TUOTTOJÄÄMÄ 7 442,77

14 046,13

YLEISAVUSTUKSET

2 000,-

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ

7 442,77

16 046,13

OSOITTEITA

Tämä ei ole läheskään tiedostomme koko osoitteisto. Muita osoitteita voi kysyä hallituksen jäseniltä ja LETRAn päätoimittajalta. Jos olet matkoillasi löytänyt hyvän flamencokoulun, -opettajan, -kurssin, -kaupan, peñan tai vastaavan, ilmoitanko siitä ystävällisesti jollekin hallituksen jäsenelle. Voit myös kirjoittaa LETRAn päätoimittajalle. Näin tietosi palvelee kaikkia flamencon harrastajia. HUOM. Osoitteiden edestä on jätetty pois "calle" (= katu), koska se esiintyy melkein jokaisessa osoitteessa. Sen sijaan muut sanat, kuten "plaza" ja "carrera" ovat mukana selvyiden vuoksi.

TANSSIKOULUJA

(Jos espanjan kielen taitosi on vajaavainen ja haluat siitä huolimatta Espanjaan treenaamaan, soita yhdistykseen, niin kerromme englantia osaavista opettajista)

Madrid

Estudios Amor de Dios, Fray Luis de León 13 (metroasemat Embajadores, Palos de la Frontera)
opettajina mm. *Carmen Cortés, Candela Soto, Maria Magdalena, Merche Esmeralda, Cristobal Reyes, Carmela Greco, La China, Timo Lozano, Manolete, Belén Fernandez, El Güito, La Tati*
HUOM KITARISTIT! *Mario Cortés* antaa tunteja Amor de Diosissa

Granada

Escuela Flamenco "Mariquilla", Pasaje Recogidas

Barcelona

Flora Albaicín, Vallirana 71
La Chana, Enrique Granados 43 A 1A, Bremja de Mar

ESITYKSIÄ

Madrid

Calentito, Jacometrezo 15 - silloin tällöin
Casa Patas, Cañizares 10 - tiistaista lauantaihin
Peña Flamenca "Chaquetón", Canarias 39 - viikonloppuisin esityksiä, muuten vapaa-muotoista
Revolver Club, Galileo 26 - maanantaisin
Suristán, Cruz 7 - silloin tällöin
Teatro Alfil, del Pez 10 - silloin tällöin
huom. tietoa isoista esityksistä antaa: Instituto de Artes Escénicas y de la Música - Ministerio de Cultura, Plaza del Rey 1, tel.(91) 229 82 16

Jerez

Peña Flamenca "Los Cernicalos", Sancho Vizcaino 20
Peña Flamenca "Tío José de Paula", Merced 11
Peña Flamenca "El Garbanzo", Santa Clara 9
Peña Flamenca "Buena Gente", Plaza San Lucas, 9

MUUTA

Jerez

Centro Andaluz de Flamenco, Plaza de San Juan 1
Centro Cultural Don Antonio Chacón, Salas 2
Museo de Flamenco y Flamencología, Quintos 1

D
I
R
E
C
C
I
O
N
E
S



Tariffis 4 números

España 3.000 ptas.
Europa 4.400 ptas.
América 5.500 ptas.

Nombre _____

Dirección _____

Ciudad _____

País _____

Provincia _____

Teléf.: _____

Suscripción por 4 números

Forma de pago: Giro Postal N.º _____

Transferencia Bancaria: A España Abierta, Banco Popular

c/c 446-70-6000796-50 Madrid

Contrarrecibo (más gastos de envío)

Fecha _____

Firma _____

ASOCIACION CULTURAL "ESPAÑA ABIERTA"
C/ Arenal, 19 1.º Izda. Despacho 12. Madrid 28013.
Tel: (91) 559 38 83. Fax: (91) 559 76 22

TIENDA

ostetaan - myydään - vaihdetaan - vuokrataan - lainataan

Tälle palstalle myös te jäsenet voitte lähettää omia ilmoituksianne! (osoite: Torkkelinkuja 8 A 21, 00500 Helsinki)

myydään

Helsingin Flamencoyhdistyksen T-paitoja, joissa yhdistyksen logo
vanha malli - valkoinen (musta teksti) 55 mk
uusi malli - valkoinen, punainen (musta teksti), musta (punainen teksti) 70 mk
Helsingin Flamenco ry - Ami, puh 750 937

käytetyt Gallardon kengät mustaa nahkaa, koko 37
Ami, puh 750 937

kahdet kastanjettit - Anna, puh. 135 6564

lainataan

Helsingin Flamenco ry on tilannut **Caña**-flamencolehden, jota voi lainata. Sen voi myös tilata itselleen oheisella kupongilla.

maksettu ilmoitus

TANSSI

Neljä numeroa vuodessa
ja neljä kalenteriliitettä
ilместymisen välikuukausina

**Vuosikerta 110,-
Kestotilaus 100,-**

Flamenco -teema numerossa 2/95.
Ilmestyy 2.5.

IRTONUMEROT AKATEEMISESTA KIRJAKAUPASTA

Tilaan Tanssi-lehden

- ☐ Vuosikerta 110 mk
☐ Kestotilaus 100 mk

Lehden tilaajan nimi _____

Osoite _____

Postitoimipaikka _____

Tanssi-lehti
maksaa
postimaksun

TANSSI-LEHTI
Tanssin Tiedotuskeskus
Bulevardi 23-27
00003 Helsinki
Vastauslähetyt
Sopimus 00180 / 534



letras por saetas

Jazmines de luna nueva
le nacieron a la Cruz,
y claveles, a la tierra
que echaron las manos buenas
en la tumba de Jesús.

Míralo por onde viene
agobiao por er doló,
chorreando por las sienes
gotas de sangre y suor.
Y su mare de penita
destrosao er corazón.

De las flores más bonitas
voy a jacé una corona
pa ponérsela a María,
hermosísima paloma...

*Uuden kuun jasmüinit
puhkesivat ristillä,
ja neilikat maassa
joita hyvät kädet heittivät
Jeesuksen haudalle.*

*Katso Hän tulee
tuskan luhistamana
hänen kulmistaan tippuu
verta ja hikipisaroita.
Ja hänen kärsivä äitinsä
sydän särkyneenä.*

*Kauneimmista kukista
teen kruunun
päähän Marian,
ihanan kyyhkysen...*